

СПОРТ
«Ангушт» команда
котъяьлар,
Нальчикерча командал

16

ВИЗВА САГ
Ший кьам
дукха дезаш
хинна саг

12

СЕРДАЛО

1923 100 лет 2023

WWW.SERDALO.RU

ГІАЛГІАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

№31 (12558)
КІи-марса бутт,
18 ди, 2022 шу

Газет арадувл 1923-ча шера
бекарга бетта 1-ча дийнахьа денз

1973-ча шера
«Сердало»
газета
«Знак почета»
яха орден
еннай

12+

ИШКОП
Илдарха-ГІалий
ГІарча исбахьален
ишкола хьал техкар,
Парламента спикера

3

ГОЙТАМ
«Путешествуй» яхача
туристически форуме,
дакъя лаьцар вай
мехко

4

НАБКЪАШ
Республикерча ялх
урама куц хийцад

5

АКЦИ
Лоамарча ГІалгІайчен
ДжІайрахьа районе,
Эса хина йистош
ценъергья

8

КХЕРАМЗЛЕ
ГІалгІайче, укх абхий
латташ йолча,
Йовхалца ювзаенна
цІераш ялара моттигаш
юхаювшаш яц

9

@gserdalo

vk.com/gserdalo

Дзен сердало

www.serdalo.ru

Къоанен ираз

Республике эшаш йолча професшета
ГІахьийхар, Мехкдас, дешархой

2

Къаман ЮХЬ

fashion яхача,
Татарстанерча,
этно-фестивале дакъя
лоацаш хилар,
вай мехкара, кІувсаш
ду говзанчаш

7

ГалгIайче дийцар, республике, Сбербанка хьалаш дегIадооладарах

Султыгнакьан Йоакьап

ГалгIайчен Кулгалхочун, Келматанакьан Махьмуд-Иаьла, вIашагIкхетар хилар, Россе Сбербанка ГалгIайчен отделене кулгалхочун декхараш кхоачашдеш волча, Бударин Викторца. Кхьча дукхача хаттарашца цхьана, республике, Сбербанка хьалаш масса оагIорахьа дегIадооладарах лаьца дийцар кхетаче, аьнна хоам бир «Сердало» газетата, ГалгIай Республика Кулгалхочун пресс-служба.

«Кхетаче дIахьош Келматанакьан Махьмуд-Иаьлас, Бударин Виктор дийцар, йоккхача банка беш бола болх, Иаьдала органин балхаца цхьана, пайда а эцаш бувзабенна хилча бакьаьхьа хеташ хилар, кулгkара доацача ахчан инфраструктура, цифровой оала балха хьал, юкьера хьайцача республике Сбербанка балха тIехьа долаш дола хьалаш, ма хулла, дукхагIа дегIадооладарах дийцар цар», — аьлар региона кулгалхочун пресс-служба болхлочо.

Келматанакьан Махьмуд-Иаьлас белгалдир, Сбербанк хинна а хиннай, йолаш а я, Россе а республике а, тешшаме финансово-кредитай урхале.

Цо, иштта белгалдир, наха накьадоолача оагIорахьа муниципальни даькьа тIа керда терминалаш Иояжкарца, отделенеш хьальярца болх дегIабена хилар.

Иштта, Махьмуд-Иаьлас хьалхадаьккхар, банка болх а, цунна нахацара болх дегIабоолабара дола хьалаш а бахархошта довзийташ хила деза хоамашка гIолла, наха ховргдолаш ЖКХ хьалех дIачулуш дола ахча мишта луш хила деза, кредит эцара болх мишта латт а, иштта кхь дIахо дола социальни оагIорахьара хьалаш банко мишта леладу а. Терко тIаяхийтар «СберЗдоровье» оалача интернет-сервисе гIолла, болхлораш мишта лаха беа яхача хаттара.

Хоам бу, цу вIашагIкхетаре хиннача кьамаьла баь хоадам хиларах а, иштта цунца доагIаш дола декхараш оттадаь хиларах а.

Республике эшаш йолча професшешта тIахьийхар, Мехкдас, дешархой

Баркинхой Мурад

гически кхетаче.

Тахан, республике эггара эшаш йола професшеш Юмаяра тIахьийхар, Мехкдас, дешархой. Келматанакьан Махьмуд-Иаьлас из белгалдир, укх бетта дIайихьача педаго-

«Федеральни оагIоно гIо деш, тахан, республике хьехархошта, дешархошта шоай кхетам лакхбе эшаш мел дар Иалашдеш латт», — аьлар Мехкдас. Иштта цо аьлар, лакхерча классашкар-

ча дешархошта, республике эггара эшаш йола професшеш харжара тIехьа гIо де деза аьнна.

«Тахан берашта хац, кхоана шоашта дикагIа хургйола, вахара наькьа тIа накьаяргйола професси малагIа я. Цудухьа вай новкьостал де деза царна кхоа-

на беркатегIа хургдола гIулакх Юмадара тIехьа», — белгалдир Мехкдас. Вай регионерча предприятешка болх бергболаш говзал Юмае еза кагирхоша. ТIаккха болх-моттигаш, кьахьеге саг воацаш латтаргьац.

Аьтинга-тов беттара педагогически конференци я дIахьош

Самиранакьан Элберд

Республике, тахан, дIахьош я аьтинга беттара педагогически конференци. Цу йоккхача педагогически совета лерхIам хьагойтар, цу юкье Мехкдас Келматанакьан Махьмуд-Иаьлас, даькьа лоацаш хиларо.

Иштта цига даькьа лоацаш хилар, Федеральни белха де-

шарей Иилманей тIахьажара кхуврча кулгалхо вола, Музаев Анзор. Педагогически конференцеш дIахьош я ерригача Россе. «Россе Минпросвещене ишкол» яха проект йоаржаеш болх ба цига дIахьор.

Цу юкье да дешархошцара болх хила боагIаца боараме дIабахьар. Цу юкье чулаьцай «Са ишкол» яха, паччахьалкхен федеральни хоамий система а.

**Галгайчен
Правительства
вице-премьер
оттаяй
Боканайкхан
Аьсет**

Оздой Гийса

**Мехкдаь Келматнаькхан
Махьмуд-Габла амар-
ца, дешареи Илманеи
министра кулгал-
деш хинна Боканайкхан
Асет, Галгайчен правитель-
ства вице-премьер
дiатiаяхийтай.**

Илдарха-гiалий тiарча исбахьален ишкола хьал техкар, Парламента спикера

Султыгнаькхан Йоакьяп

Илдарха-гiалий тiа, берий исбахьален ишкол тоаеш дiахьоча белхага хьажа баха хилар: Парламента спикера вола Пумхой Мухьмад, къаман собране депутат Чуранай-

кхан Мустафа, РИК парте кулгалду Кхоартой Ибрахим.

«Партийни проекте гiолла, ишкол тоаеш, доккхий балхаш да цига дiахьош. Дешара шу долалуча дийнахьа, деррига хувцамаш йисте давна, кердача

куцаца дешархой тiаэца безаш ба из кхуврча», — аьлар регио-на парламенте.

Болх дiахьош латт ший графиках. Таханарча дийнахьа, 90% болх кхоачашбаьб боллоша. Хийцад кораш, налараш, кiалара кийле, тхов тоабаьб,

чудехкад керда тока аьшка-саьргаш. Коара доазув а да, хiанзчул тiехьагiа, тоаде дезаш.

Цу ишкола кулгалдеш волча Мартазанайкхан Мусас дийцар депутаташка, дiахьоча белха кiоаргаленах.

1973-ча шера, Соагiапча яьй Боканайкхан Аьсет. 1990-ча шера дошоча майиалга-ца цу юртараш ишкол йоаккх цо. 1997-ча тiехдика дийша чакхийоаккх цо Шолжа-Гiалий тiара университет.

«Химик — тохкамхо» яха квалификаци йолаш дiахо хьу цо ший никь.

2004-ча шера Астраханерча паччахьалкхен университета психологехи педагогикехи йола аспирантура чакхийоаккх цо. 2018-ча шера лажерча дешара «Российская академия государственной службы при Президенте Российской Федерации» квалификаци чакхийоаккх цо.

Аьсет духа кьахийгiа саг я. 1991-ча шера, Соагiапчарча №19 йолча ишколе, воспитатель йолаш болх бу цо. Цул тiехьагiа, Шолж-Гiалий тiарча №15 йолча интернате воспитатель хул из. 1994-ча, 1997-ча шерашка Шолж-Гiалий тiарча интернате хими, биологи хьехаш хул из.

Цул тiехьагiа, цун хьехама никь соь ший юртарча ишколе хими хьехаш. Ишкола кулгал-хочун гiонча йолаш, кьахьег цо цига. 2011-2014-ча шерашка Гигиенахи эпидемиологехи болча кхуврче химик-эксперт ФБУЗ йолаш болх бу Аьсета.

2014-2016-ча шерашка Долакха-Юртарча ишколе кьахьегаш хул. Дiахо цо ший никь бувз, Шолжа-пхьерча лицееца.

2019-ча шера моажала бетта денз, республикерча дешареи Илманеи министра кулгалдеш я Боканайкхан Аьсет. «РФ кхетамахи просвещенеми лоархаме болхло» яха знак лу цун бехктокхаме болх дiахьош хиларах.

Иштта кхьдолча даькье а белгал йолаш хьайоагiа из, таханарча денга кхачалца. Мехдаьгара, Федерацие Советта кулгалхочунгара грамоташ тийний Аьсета.

Галгайчен ишколашка, терроризма духьаларча кьовсама, кийчонга хьежар

Берданайкхан Лорс

Илдарха-гiала юкьара дешара кхуврчашка, зуламхоча гипотетически атака еш хуле, цунна духьала оттарача кийчо яьий хьожаш бола болх дiабихьар, терроризмаца кьовсам лоаттабара йолча, муниципальни комиссе план маьхалийоаккхаш.

Цунца цьхана хьожаш бар, ци ялара кхерамзленна мишта гiалашо яьй а.

«Кастлуш бераш деша долхаш йола ха хьаотташ я, цудухьа бехктокхамерча службаша

шоай балха кхерамзлен гiалашо яьий хьожаш болх дiабихьар», — аьлар мэре.

Мероприятие даькьало-цаш хилар Рогварде, УФСБ, Илдарха-Гiалий тiа гiолла йолча ОМВД, Илдарха-Гiала №4 йолча пожарно-спасательни даькьа тiара -викалаш.

Балха тоаба, дiабихьача тiахьожаме балха мах оттабир, Илдарха-Гiала ишколашка терроризмаца кьовсам лоаттабара, малагiа хьалаш вiашагiадехкад хьежачул тiехьагiа. Цига белгалдаьхад, кхоачамбоацараш а, иштта уж юстара дахара де дезараш а.

ГалгIайче дездергда, Россе Паччахьалкхен байракха Ди

Султыгнакьан Йоакьап

Российски Федерацие Паччахьалкхен байракха Ди дездергда ГалгIайче дIахьоргьа тайп-тайпара мероприятиеш а акцеш а, аьлар «Сердало» газетата, ГалгIай Республика пресс-служба.

Аьтинга бетта тькьаб шоллагIча дийнахьа, Магас пхье, ГалгIайчен столице Барта Пала майдан тIа, республикански мероприяти дIахьа лерхI.

Из дIахьоча юкьа, волонтерашта дIадекьаргда российски триколора оасаш а байракхаш а, иштта юнармейцаш совIаташца даькьалбувцаргьа, «Юнармейской доблести» знакаца.

Россе юкьара дика цIай дIахьош хилара сийна, триколора байракхашца машенаш а хохкаргьа, цунна доакьашхошта накьагIоргьа из цIай долча дийнахьа, Барта Пала йолча.

ГалгIайчен бахархой догIоздоакьаргда шахьарашка, юрташка тайп-тайпара концертташ луш, кхоллама сайренаш еш, берий суртий конкурсаш дIахьош, викторинаш еш.

Из доацаш а библиотекашкка, искусства берий ишколашкка, музейе дIахьоргьа берий суртий книжкаш гойташ, сурташ гойташ йола выставкаш, иштта берий сурташ а го таро хургьа цига. Уж деррига, дика чулоацам бола хоза гIулакхаш дIахьо, Российски Федерацие байракха хетадаь.

ГалгIайче магистральни водопровода, хина турбашка нийсенна, кхоачам-боацараш юстардахара балхаш йистедаьлар

Баркинхой Мурад

«Шовзткьа градусага кхоачаш йIовхал латгача хьалашка ший ханнахьа, доагIача боарамах наха хий хьадоагIаш хилар, цаI керттерча декхарех да», — аьлар експертташа.

Ахкана замак дукхагIйолча муниципальни региона даькьа тIа хина турбаш хувца езаш хул, ремонтташ еча тоабаша ГалгIайчен тайп-тайпара юртташка нийсенна хицара кхоачамбоацараш юстардоах.

ХьалхагIа хоам баьбар, газ чуоллаш болча мугIарерча балха, газовикаша ца ховш Моздокская урамах йола хина турба йохаяьяр, из бахьан долаш Шолжа-шахьара дIадохийташ дола хий лаьгIа дар.

«Путешествуй» яхача туристически форуме, дакьа лаьцар вай мехко

Самиранакьан Элберд

ШоллагIа йолча Россе туристически форуме дакьа лаьцар хилар вай республика. Туризмах йолча комитетта кулгалдеча Мизенакьан Бесланаца вайцигара яхача тоабо, гулбеннача туристаш-

та дийцар, республикерча тамашийна хоза йолча моттигех, иштта Москве ВДНХ хьекхар, гIалгIай кьаман кухни, культурни программа.

«Чухьарча туризма ярмарка» яхача презентациен юкье

Мизенакьан Беслана йовзийтар «ГалгIайи легендийи мохк» яха тема.

«Экотуризм на Кавказе — территория невероятных путешествий: новые возможности для туристов и инвесторов» яхача сесси кьамаьл деш хилар Беслан. Доккха дакьа

лаьцар цо. «Открытый Кавказ» яхача, сессе а. «Россе гастрономически карат» яхача кулинарни мастер-классашка вайцигарча тоаба гулбеннарашта дIадовзийтар вай кьаман даараш», — яхаш, дийцар тха газетата, ГалгIайчен Постпредстве.

ГалгIайчера финансит белгалгьяьлар

Берданакьан Лорс

ACCA (the Association of Chartered Certified Accountants) яха, боккха лерхIам бола финансови квалификация елар вай мехкахоочоа, Гетагазнакьан Зайнапа. Финансехи учетахи бола дерригача дунен говзанчаш вIашкаозаш йола професси-

ональни ассоциаци я из.

«Магас Таймс» яхача хоамий паблик я, из керда хоам боаржабер. «Ernst & Young» яхача компане аудитор йолаш болх беш я тахан Зайнап.

Аудиторски гIулакхех йолча моттиге, эггара дикагIарех лоархIаш я из фирма. Духьбал шин шера кьахьегаш доккха

гIулакхаш кхоачашде аьгтув баьннаб Зайнапа. Цу юкьа цо дIаенний английски меттала йола 14 экзамен, профессионални этиках йола модуль ший яла еззача боараме дIацоагIьяьй.

Цунца болх бераша а доккхал деш, тIехдика чакхбаьккхар цо из болх. Россерча берригача студенташта кхоз-

за белгалгIоалаш говзал хьекхар цо. «ACCA Prize Winner» яха статус, дерригача кьамашта юкьерча профессионални сообщества цунна луш дIадийрзар из гIулакх. ЦIихезача швейцарски офисе, фирмо кхеллача кердача проекта тIехьа кьахьегаш, дIахьожайир Зайнап.

Республикерча ялх урама куц хийцад

Бтархой Муслим

«Кхераме доаца дика навкъаш» яхача къаман проекте гюлла, Назранера ялх урам боккха болх дахьош тоаяй. «Победы, Школьная, Дагестанская, Мальсагова, Аушева, Чеченская олаурамаш кердача куцаца духъала эттай бахархошта.

Асфальтцеманта никъ буллаш,

керда знаках йохкаш, разметка юлаш белхаш дладихъад цига. Оттаяча ханал хьалха йисте баьннача болхлоша, тлехдика чакхдаьккхар шоай гюлак», — аьлар тха газетага, пхьерча пресс-служба.

«Кхераме доаца дика навкъаш» яха проект вшагъеллай республикера навкъаш, хила боаггача боараме, аттеи кхерамеи доацаш хургдолаш.

ГалгIайчен районашка, навкъий йистош тоаеш латт

Султыгнавкъан Йоакъап

Укх деношка бригада болх дIабихъар, ГалгIайчен МагIалбика районе, цъаццанахъара деха навкъаш тоадеш, навкъа болама кхерамзленна Iалашо яра лархIа, аьнна хоам бир «Сердало» газетага, ГалгIай Республика тIахьожаме боахаме пресс-служба.

«Деррига балхаш кулгашца а дIадихъар. Уж лархIа да дика а кхерамзленна Iалашо йолаш а навкъаш хилийтара, навкъа болхача наха цунца Iалашо яра, паргIатта ваха а ва а, наха а, иштта водителий а таро хургйолаш», — аьнна белгалдир, ГалгIай Республика автодора Министерства говзанчаша.

ХьалхагIа «Сердало» газетага хоам баьбар навкъа боахаме болхлоша, тIаяьнна баьцаш дIайоахаш, навкъа знаках оттаеш, докхий дийлхача догIаша блехъаь, республика лоамарча районашка долча, навкъий йистош цIенъеш бола болх дIабихъаб аьнна.

Навкъаш тоаде арабаьннаб болхлой

Коазой Мадина

Ма даггара, навкъаш тоадеш ба цу дакъ тIара болхлой. Экажакъонгий-Юрти СурхотIеи вIашка хотташ бола никъ ба, таханарча дийнахъа, тоабеш латтар. «Содействию» яхача федеральни проекте гюлла, дIахьош ба из къахъегам.

Асфальта никъ Iобила кIийле тоаеш боаж болхлой, ара латтараш геттара дIайха денош дале а. Керда знаках йохкаш, дикка, тоабелерхI из никъ. Гуйран догIаш хьаотталехъа, массе моттигашкара белхаш чакхдаха гIерташ хьувз автодора болхлой.

Машенашка бензин дувттача кхуврчашкеи, хIама йохкача моттигашкеи хьожаш, чакхбаьлар МагIалбика районе

Самиранавкъан Элберд

МагIалбика районера машинешка бензин чудувтта кхуврчашкара, иштта хIама йохкача моттигашкара хьали тахка арабаьнна

хилар: налогови инспекце болхлой, пхьерча администрацен юридический, экономический оагIон къахъегамхой.

«Рейд дIаяхъара бахъан да,

бензин чудувттача моттигашка, иштта хIама йохкача контрольно — кассови техника гюлакх мишта латт тахкар. Болхлошца, белха-договораш оттаеш, болх дIакхухий хьажар рейд е арабаьннараш.

Цу моча моттигашкара хьал, Iаьдала законо дIадеххача тайпара хила деза. Иштта лораш йоацача моттиге, деррига а кегалу», — аьлар тха газетага, пхьерча администрацен пресс-служба.

РДНТ болхлоша дакъа лаьцар вебинарешка

Самиранакъан Элберд

Россе паччахьалкхен кхоллама кхуврчо кийчъяча, вебинарешка дакъа лаьцар хилар: вай республикерча къаман кхоллама цден кулгалхочун гонча йола, Котанакъан Марем, РДНТ исбахьален гьулакха хьалхле лелаю Абдурзакова Аьсет, Хутенакъан Таммила.

«Хутенакъан Таммилайца, «Интельмейски цай» яхача, онлайн — кхетаче дакъа лаьцар оаха. Лекци дьахьош хиннараш бар: культуран кхоане лораярах болча оагон кулгалду Беляева Мария, Камчатски культуран кхоане лораярах болча оагон керттера методист йола Кравченко Галина.

Россе чудоагаш долча къамай культурацара гьулакх тоадара тьехьа, доккха дакъа дьалоацаш хилар из лекци. Абдурзакова Аьсета дакъа лаьцар «Россе къамай культура» яхача белха юкье. Цига дийцар культура лораярах долча наькьех», — аьлар Котанакъан Марема тха газетага.

Вай мехкара, цу юкье дакъа лаьцар мел хиннараш, баркал оалаш, каьхаташ дайтар. Доккха баркал аьлар, РДНТ методист йолча, Тумхой Зульфийна, цу юкье дакъа лаьцар видеобелхаш кийчдах. Россе 17 регионе хьекхар, цига, видеобелхаш.

ХьунагIа чарахьал де безам барий ха хьаэттай

Султыгнакъан Йоакъан

Вай республике дукха ба хьунагIа акха боабашкаш, иштта, кхьидола даа могадаь акха оалхазараш лувца ухаш хозахетараш. Массехк ди даьлча, хьаотташ я из ха. Укх бетта кхоалагIа шоатта дийнахьа, дIайолалу из гьулакх маьрша деш йола ха. Из хул 20-гIа ди.

Топача хьунахьа ухаш из гьулакх леладараш, чIоагIа хьехаш ха я из. Чарахьал де маьрша йола ха бIарчача биь бетта латт. «ХьунагIа баха безам бараш, укх адресах дIатIабаха беза: Шолжа-пхье, Осканова оалаш бола урам, №36. Iаламах йолча министерства болхлоша хьунагIа лелача нахага, герзаца чIоагIа лоралуш хила яхаш, кхайкарал ду», — дийцар Iалам лорадарах болча кхуврче.

Республике хьунашкха аха бокъо лац, цхьа ха яллалца

Баркинхой Мурад

Хьунашкха цхьаккха тайпара болх бе, машенашка цу юкье дIачуаха, е саготалла вагIаш ха яккха бокъо лац, хьун кхерамзле лораеча болхлоша. Из бокъо ехкара бахьан да, ара иштта дIайха,

Имеца денош латтача хана, хьун юкье цIераш ювлар кхерам болга.

Республике укх тIехьарча деношка, ла хала йолаш йовхал латт, хьун юкье бацаш йокъаенна дуккха моттигаш я. Кхорзъенна латта-

ча йоархIашта дукха хIама дезац, ци яьнна ерригача хьунагIа из ала боаржабе.

Укх бетта 29-ча денга кхачалца, тIахьожам лоаттабе безаш да из гьулакх. Iалам лорадарах йолча министерства болхлоша нахага кхайкарал ду, боккьала а хьунагIа, хьун

йистошка цIераш ма сега!

Кхерам лакха болча хIамаех лоралуш хила! Нагахьа. Ци яьнна моттиг зийча, укх номерах хоам бе беза 8-8734-72-11. Назранера хьунагIара цIераш йоаю кхуврч- 8960-434-70-01. МЧС- 55-14-88.

Культурах йолча министрой паччахьалкхен университета кулгалхочой, лоархIамедараш дийцар кхетаче

Самиранакъан Элберд

Менеджмента оагIув боаржабара тIехьа, гIалгIай паччахьалкхен университетте исбахьален графически белхах йола отделени хьаелларах дийцар, культурах йолча министра, Льянанакъан Залинас, университетта ректор йолча Албаканакъан Фатимайца.

Льянанакъан Залинас белгалдир, из дешара оагIув Юмабара тIехьа, араха деша

отта кагирхошта хало хилар. Цунга хьехжа. Из тайпара отделени вай мехкарча дешара кхуврче хилар дуккха кхоачамбоацараш юстардоахаш хурдар.

«Вай республике из дешар хилча, шоай начIал дипломаца чIоагIде аьттув хургбар кагирхой. Тахан чIоагIа лоархIаме да, кхоллама белхаш де ховш болча кагирхой оагIув хьаллацар. Республика культуран вахаре геттара эш из тайпара начIал дола, цхьацца хIаман тIехьа белгалбала ловш бола

нах. Цар гьулакхага хьажа деза вай тахан» — аьлар Льянанакъан Залинас.

«Албаканакъан Фатимас дийцар, из тайпара оагIув университетте хьабеллаш хилча, из гьулакх хьехаргдола нах лаха безалга. Кхы а дуккха моттигаш хул из моттиг хьакхоллара тIехьа тоае езаш. Цунга хьехжа, кхы дукха гаьна ца доалийташ хьажа, тахка деза цунца дувзаденнараш».

Культурах йолча министра гIонча волча Йовлой Ильяса хьоахадир, университетте те-

атральни отделени хьаеллар геттара дика хургдар аьнна. Цига довзийтаргдар «сценически къамаьл», наьна меттацара культура.

Теркаме лаца деза, тахан эггара лоархIамегIа йола моттиг наьна мотт лорабара, цун хьал тоадара тIехьа, вай дIаяла езалга. Актерашта, режиссерашта, таржамхошта гIалгIай мотт цена ховш хилча болх дика дIабода. Из да тахан лоархIаме дар», — дийцар культурах йолча министерства пресслужбе.

Участуй и получи до 1 млн рублей на реализацию проекта!

«Роскагирхой». Гранташ 2 сезон» яхача, конкурсе дакъа лоацаргда вай кагирхоша

Султыгнакъян Йоакъяп

«Роскагирхой. Гранташ 2-гIа сезон» яхача конкурсе заявкеш чуйеш я. Укх бетта 22-ча дийнахъа, нийсса 12 сахъат даллалца чуйергъя заявкеш. 14 шерагара 35 шерага кхаччалца болча кагирхой аьттув ба, шоай беркате проект йоржжае 1 миллион ахча эца.

Тахан паччахьалкхено оагIув хьаллоац, начIал долча кагирхой. Экологееца, дешарца, культураца, исторееца — дувзаденнараш доаржаде новкъостал ду, тахан, вай боккхача мехка. РФ президента геттара лакха терко лоаттаю, беркате наькъаш кхоллаш болча кагирхошта. Тахан йоржжаеш латт дукха, пайдане хургйола, проекташи программаши.

«Экосистема Заповедный край» яхача конкурса, шоллагIа этап хилар дукха ха йоацаш. Вай культуран хьала а, дикка гIо деш я уж еррига проекташ. ХIаьта, телаш йолча гранташа, совIаташа, кхы а дукхагIа кхъхьеге низ лу кагирхошта.

«Грантови конкурсе дакъа лацаро шоай проект хьахолла уйла чIоагIергъя цар. Паччахьалкхено кагирхой оагIув хьаллацар чIоагIа гIадвугаш да. Вай — Россе эггара кьонагIа йола субъект я, цунга хьежжа, дукха моттигаш я вай керда проекташ эшаш.

Теша лов, шоллагIа сезоне вай кагирхоша котало йоаккхаргхиларах», — белгалдир, АНО «Ресурсный центр добровольчества Республики Ингушетия» яхача кхуврча кулгалдеча, Галай Назира. Конкурсе чуйоагIаш, тайп-тайпарча темах латташ, 15 номинаци я.

Конкурсе дакъа лаца ловчо, АИС «Россе кагирхой» яхача грантови модуле проект, заявка язье еза. Проекташ йоржжаергIолаха — лайчилла бутт 2022-шу — тау бутт 2023-шу. Кхы дIаходараш доваргда обявлене гIолла. Хаттараш долчо, чат-боте гIолла тохкам бе беза.

Цу конкурса хьалхарча сезонах дараш, дайзар беркара бетта. 1063 доакъаш-хочо 867931000 сом ахча ийцар, социальни лерхIам бола проекташ йоржжае. 14031 заявкеш яр, цу хана чуеннараш.

fashion яхача, Татарстанерча, этно-фестивале дакъа лоацаш хилар, вай мехкара, кIувсаш ду говзанчаш

Самиранакъян Элберд

Казане дIайихьар «Стиль Жизни — Культурный Код» яха, къаман кхолламах йола, шоллагIа фестиваль. «Истинг» яхача кхолламе, кIувсаш деча кхъхьегамхоша дIахьекхар, цига вай къаман юхь. «Националь-

ная галерея», «Наследие и традиции», «Показы этнической моды», «Этномаркет и мастер-классы» яхача доакъошка, шоай начIал дIахьокха аьттув хилар гулбеннарий.

«Россе мел долча къамий культуреи Iадаташеи

дар, цига хьокхаш. «Истинг» яхача ассоциацияра яхача Совтанаакъян Асяс, массехк ди даьккхар, гулбеннарашта, истинг мишта вIашагIдолла хьокхаш. ДукхагIбараш, чуболхача хана, шоай кулгашца хьадаь истинг долаш бахар, сов цу гIулакха чам чубенна.

Истингаш хьадара говзал

бIаргаяйча, цецбаьнна бисар, дукхабараш. Цхьа тамашийна болх хийтар царна цу гIулакхах», — дийцар тха газетага, культурах йолча министерства пресс-служба.

Цу фестивале дакъа лацарах, истингаш хьадараш гIабийхар, цу форуме дакъа лаца гIадоагIача шера а.

ГIалгIайче Назрань-шахьаре, 2023 шера, массехк урамах капитални ремонт е лерхI

БIархой Муслим

Назрань-шахьара Iаьдало, 2023 шера, «Безопасные качественные дороги» яхача проектах капитални ремонт еш, тоае лаьрхIад ийг урам. Царех я Картоева урам, цунна йIоахал я 1,8 км; иштта Сулейманова урам,

цунна йIоахал я 0,77 км; Восточная урам, йIоахал 0,90 км; Центральни урам, цунна йIоахал я 2,25 км.

«Капитални ремонт яра чудоагIаш да: наькъа кIалара оаса хьал а баьккха, из керда Iо а билла юха асфальт Iо тIа а билла тоабар,

наькъа улошкара моттигаш бардюрни оала кхера тега тоаяр, наькъа знаках IойогIар, иштта кхыйола мероприятиеш дIаьхар.

Цу гIулакха бехктокхаме болча говзанчаша, хIанз укх сахьте, дIахьош ба подряни организаци лахара а, иштта из аукционе оттабара бола болх, из ду-

задена да сихагIа уж балхаш дIадоладаларца», — аьлар «Сердало» газетага, муниципальни даькъа тIарча пресс-служба.

Лакхехьа белгалдаьха наькъаш, тоа ца дича даргдоацача кхъхьад, хIаьта из бахьан долаш, бахархой цкъа леткъа а Iийнабац.

**ГалгӀайчен
столице дӀахьош
да, светодиодни
прожектораш
тояри, уж
хувцари белхаш**

Баркинхой Мурад

«Электросети г. Магас» МКУ говзанчаша, шахьара дукха нах лелача дакъа тӀа светодиодни оала сердал чуоллаш латт, аьнна хоам бир «Сердало» газетага, Магаса мӀэре.

«ГалгӀайчен урамаш, сквераш, майданаш, къаьстта аккана замак, шахьара бахархошта йола салоӀама моттиг я. ДукхагӀа бола нах аьхий балхара цӀагӀа болаш, шоай берашца а, иштта цӀагӀарча сагаца а салаӀа арабоал, къаьстта сарахьа, шоай дезарех мукьабаьлча. Цудухьа, царна масехк паргӀато хургӀолаш, наьха безам совбаргболаш уж моттигаш хоза тоаяь, массанахьа цӀена, лостам баь хилар тха керттера декхар да», — аьлар шахьара службай болхлоша.

ХьалхагӀа, «Электросети г. Магас» МКУ говзанчаша Кулиева цӀерагӀча ураме сердал меттаоттаяь, из, лаьттана кӀалда бода аьшкаьрг баьга хиларах, юха дӀаьйра.

Иштта, ремонташ яра дола балхаш дӀадихьад, столица электрически мугӀаре 15-ча фидаре.

**Полице болхлоша
дӀалаьцар,
федеральни
розыске хинна
саг**

Султыгнаькъан Йоакьап

Марий Эл яхача республике командировках бахача Илдарха-ГӀалий тӀарча МВД болхлоша, дӀалаьцар, дукха хана денз федеральни розыске вола саг.

Иштта, укх деношка, МагӀалбикерча ГӀаьдала болхлошта тӀавера, массехк ди хьалха, республикерча вахархочун герз дийтта саг. Цу гӀулакхах тохкама болх дӀахьош ба, МВД къахьегамхой.

Лоамарча ГалгӀайчен ДжӀайрахьа районе, Эса хина йистош цӀенъергья

Султыгнаькъан Йоакьап

«ГалгӀайчен лоамарча ДжӀайрахьа районе, Эса хина йистош цӀенъера лаьрхӀа шоатта ди дӀахьоргда тау бетта 12-ча дийнахьа. ГалгӀайче хьалхле лелаш йола регион я «Вода России» яха Ерригроссе акци маьхалъаккхара мероприяти дӀаьхьара, иштта «Добро капля за каплей» ма-

рафона доакъашхо а хургья», — аьлар «Сердало» газетага, ГалгӀай Республика Ӏалама Министерства.

Цу дикача, пайданерча мероприяти дакъалоацаш хургья кхы а йиь дӀадахача шера экологически акце хьалхле лелаш республикаш — шоатта ди дӀахьоргда: Кьилбаседа-Хирече, Татриче (Татарстан),

Кьаршече-Черсече, Алтае.

Экологически акце лоархӀамергӀа дар да, цу дикача гӀулакха юкье «Чистые моря» Finish, Экофонд — ши брен дакъалоацаш хилар. «Добро капля за каплей» марафона чуйоагӀаш, уж дӀахьоргья тау бетта шийталагӀча дийнахьа, Алтай республика Телецкий боккхача Ӏама берда йистош цӀенъеш.

ГалгӀайчен экомарфона доакъашхоша, дӀаьзъьа, видеопослани йохьйтаргья Алтаерча шоай новкъосташта.

Хоамо яхачох, ГалгӀайче блаь совгӀа волонтер хургва, иштта цига дакъалоацаш хургба, лоамарча Эса хина берда йистош цӀенъеш, ГалгӀай Республика Ӏалама Министерства болхлой.

МагӀалбикера Заветы Ильича урам тоаергья

Самиранькъан Элберд

МагӀалбикера Заветы Ильича урам юкье яхар, «Формирование комфортной среды» программа чуйоагӀача дукхагӀа нах лелача, тоае езача урамашта. Цьа шу хьалха бахархоша кхадж тесса хьахаржа йола урам, хӀанз тоае лерхӀаш

я асфальт а билла, наькъа такилг а тоадаь, никь, ма-барра, Юбилла, шаьрбаь. Иштта из дизайн-проект хилара аьнна, тесса кхадж бар наьха. Цьабаькъа хӀанз, укх сахьте, Заветы Ильича ураме сердало ЮйогӀар мара, хьадаь хӀама дац.

«Арахьара урамашкара сердал-цаӀ керттерачарех да, бахача наха а водителашта а дикача хьалашка диллача, ца хилча даргдоацарех а да.

ХӀанзарча хано дӀадеххача бесса, урамашка сердал хилийтара маӀан да, куц-сибат хувцар а наьха кхерамзле лораь а», — аьлар шахьара адми-

нистраце пресс-служба, дӀахо ше цӀи ца йоаккхаш битача наьха дешаш белгалдеш аьлар: «Кастлуш урам йовзаргӀоацача яргья. Гадвугаш да, урам тоае дӀайолаяр, кастлуш хоза тоаяь, кердаяьккх урам хургья цунах, сайрена мукьа ха дӀаьхьа, нах дӀа-юха лела а, йиш йолаш».

**Палгайчен
эндокрино-
логически
диспансере
дйайхьар,
цйялара-
кхерамзлен
ученеш**

Коазой Мадина

**Магасе гйолла йолча
тйахьожаме, профи-
лактика отдела болх-
лоша, цйялара —
кйалхарваккхара болча
болхлошца цхьана, ре-
спублика эндокрино-
логически диспансере
цйера-тактически заня-
теш дйайхьар.**

Планах доагйаца бесси,
цйи янна хиларах хоам
беш йола оаз лораш, чулеш
болча, гйишлон чу хьакхь-
чача ученеш дйайолаяр.

Цйи йоаш бола говзан-
чаш, шоаш хьалххе а бел-
гальяча моттиге хьакхоач,
болх дика вйашагйбелла хи-
ларга хьежжа цар дйаболабу
кйалхарваккхара болх. Эгга-
ра хьалха цар де дезар да,
цйи ялара бахьан мичахьара
хьадолалу хар, цунца цхьа
гйишлон чу йеш бола нах ара
а боахаш.

Цул тйехьагйа, ма-дарра,
цйи йоаяра дола хаттараш
кхоачашду цар. Укх наькьа
вйашагйбелла хиннача балха
юкьедоагйаш дар, граждан-
ски наха юкье, цхьа саг хатар
хинна хургволаш, сов дукха
кйура хилар йаткьаш дар
цунна. Цунна, лораш хьакха-
чалехьа деш дола, новкьо-
стал дир.

Уж деррига балхаш
доагйаца бесси хьадаьдар.

Нах кьалхарбоахача
балха давкьа тйа, цйи ялара
ше лоталуш хоам беш йола
сигнал болх беш йий хара,
иштта цйи янна хила-
ра хоам беча система, цйи
дйайоаяра йолча таронашта,
нах цйерах кйалхара боахаш
а цу гйишлон чура арабоахаш
а йолча оагйонна — керттера
терко тйахьийтар.

«Белгалдаккха дезаш да,
балхаца ювзаенна говзал
белгальеш дйахьоча хана,
цунца лоархйаке хила везар,
хйана аьлча, цйи янна мот-
тиг нийсьелча, е кйурах, е
цйерах кхеравенна хилча
вехе хьовз саг. Цудухьа,
цу давкьа тйа дйадехараш
да, саг цунца бехктокха-
ме хилар», — аьлар Палгай
Республике гйолла йолча,
Россе МЧС ГУ пресс-служба.

Палгайче, укх аьхий латташ йолча, йовхалца ювзаенна цйераш ялара моттигаш юхаювшаш яц

Коазой Мадина

Белгала йоагаш яраш, йокья-
енна баьцаш я. Цхьацца болча
наха, хьакха улла йол лотаеш
хиларах, цйераца кьовсам ло-
атгара йолча служба болх-
лоша, укх ййайхача хана, дукха
кьахьег. Эггара чйоагйа хало-

наш ла йийзарех я: Магйалбик
а Магйалбика район а. Укхза
хьалха санна, гетгара чйоагйа
кхераме я, цйи ялара йола лак-
хара класс лоархйаш.

Духхьала таханарча цхьан
дийнахьа, Магйалбике а
Магйалбика районе а, цйи йоаш

йола машенаш шозза яхкай, цйи
яьннаяр дулха а шура а кхачана
комбината юххе.

Юкьера хьаййчаца, чоал-
ханерча хьалех болча боаха-
ма пресс-служба яхачох, цйи
йоаш кьахьегаш хул пхеннега-
ра ийсса сагага кхачалца болх-
лой а, иштта шиь, кхоь техника

а. Кхетаде хала дац, духхьала
шоай бехкагйа хйама бе-башха
доацача наха мел зе ду, из а
хйара денна хйана дац аьнна,
хулаш а да.

Из иштта хургдоацаш кьа-
хьега деза, цйераца санна кьов-
сам лоаттабеш, из цйи летаеш
болча нахаца а.

Ишколашкара цйерацара, зуламцара кхерамзле лораеш ба, цу гйулакха бехктокхаме бола болхлой

Самиранькьан Элберд

Дешару шу долада ла йисар
дукха ха яц. Цунга хьежжа,
Магйалбикерча дешара кхувр-
чашкара цйера кхерамзлен-
ца дувзаденнараш, малагйа
хьале латт тахка арабаьлар,

цу гйулакха бехктокхаме бола
болхлой. Иштта уж хьежар,
терроризма духьалара кийчо
цига миштта яьй.

«МЧС, ФСБ. Росгварде болх-
лоша теркал дир, цйи яьнна
болх хуле, нах кйалхара бов-

ргбола гйулакх мишта хьаотта-
даьд ишколе. Хьежар, из хатар
хилча, хоамбеш йола мот-
тиг болх беш йий. Из тайпара
гйулакх цу болхлоша дйадоладу,
дешара шу хьатлаоттача хана.

Дешара кхуврчашкара кхе-
рамзле лораяр, тахан, эггара

лоархйакегйа дола гйулакх да.
Цунга хьежжа, дешара шу до-
лалуча хана, хйара ишколе, ала
хйама хургдоацаш, кийча хила
беза из оагйув», — аьлар тха га-
зетага, пхьерча администрацен
пресс-служба.

Инаркърча шин ишколо, 1260 бера моттигаш кийчъргья

Султыгнакъан Йоакъап

Керда ши ишкол йотташ латт Инаркье. Деррига белхаш йистедавлча, 1260 бер тIаэца кийча хургба из дешара кхуврч.

«Дешар» яхача къаман проекте гIолла дIахьош ба из болх. «Лакхача боараме болх дIахьош йотташ латт ишколаш. Россэ эггара тIехьарадар юкье доаладаь кийчър хургья уж. Шоай кхетам дикка лакхбе, спортивни вахаре дакъа лаца мел эшар цига хургдолаш да», — аьлар цу гIулакха бехтокхаме болча болхлоша.

Кхаь гIатех латта из гIишло, бIарг тIаозаш хургья, дешархой тIаэца кийча йолаш дIаэтгача. Деррига белхаш йисте даьнна хила деза ха, 2023-ча шера, Iан хьалхара бутт ба. Из ишкол 540 бера лаьрхIа хургья, хIаьта шоллагIа йолча ишколо ший морх хьабелларгба 720 дешархочоа духьала. Цу кхуврчо ший хьалхара хьаьший укх шера тIаэцаргба.

Хин гIулакх тоадеш латт республике

Султыгнакъан Йоакъап

Пхьешки юрташки хичара кхоачамбоа-цараш юстардахара тIехьа, болх дIахьош латт. МагIалбике хIанз, дикагIа доагIа хий. Энергетикахи коммунални боахамахи йолча министерства кулгалхочо дийцар, цу дешах лаьца премьер-министр волча, Сластенин Владимир кулгалдеш дIайихьача кхетаче.

Долакха-Юрт-ТIой-Юрт яхача водозаборе, дIадахача кIира, керда насосаш оттаяь. МагIалбик оагIорахьа бахача наха, цу гIулакхо, хий айдаьд. Цу мугIарера болх дIабихьаб Шолжапхье а. Цул совгIа, Назранерча «ТIаргим» яхача микрорайоне, совлен хIамаш дIаараозаш йола насос оттаяь. Укх деношка, из тайпара, цхьаькха насос оттае лерхI Назране. Болх дIахьош латт, Шолжа-пхьерча, артезиански хин скважинашка.

ГIишлой белхах йолча министерства, дикагIбола болхлой белгалбир

Оздой Иийса

ГIишлой белхах йолча министерстве, цу белхаца бужабенна болча наха хетаяь, кхетаче дIайихьар. Ужнах даькъала бужацаш хилар, правительства кулгалхочун гIонча вола Фаттахов Тимур.

Ший къамаьла юкье вице-преьера хьоахадир, гIишлой болх берригача мехка экономически хьал тоадалара тIехьа эггара хьалхарча

мугIаре латгалга.

«Таханарча дийнахьа, гIишлош йоттара болх лоархIамечарех ба. Республика йотташ латт 70 совгIа гIишло. Цу юкье я: ишколаш, берий бешамаш, дарбанчеш, культуран ценош.

Аварийни лоархIаш долча ценошкара арабоахаш, кердача фусамашка дIачуухийташ латт нах, массайтта шу хьалха хьайолаь, болх саца латтача гIишлой гIулакх цхьан кога тIа доаккхаш кхьаьб,

Иодохкаш латт керда наькъаш. Цхьана, барт болаш дIахьоча белхо, атгачахьа доаккхаргда вай гIулакх», — аьлар Фаттахов Тимура.

Шой болх дика дIабахьарца белгалбаьннача кхьаьгамхошта республика 30-шу дizarax йола майдилгаши грамоташи елар.

ГIишлой белхах йолча министерства кулгалдеча Балахой М. дийцар, 2022-ча шера шоаш дIабихьача белхах. Доглазаш кхьаьбегаш хьабаькка-

рашта доккха баркал оалаш совгIаташ делар цо.

«Гонахьа вайна гуш мел латтар цу кхьаьбегамхой кулгаша хьакхелла да. Наха, тахан, ваха паргIата хургйола фусамаш хьальераш шо да, социальни промышлени гIишлош шун кулгашца йотташ латт. Доккха баркал оалшоана тIехдика кхьаьбегарах, шоай болх дукхабезаш хьадахкара», — белгалдир Балахой М.

Кастта, кхы а, керда йиь ишкол хургья республике

Баркинхой Мурад

Кхы а керда йиь ишкол йотташ болх дIаболабаьб вай мехка. Царех цхьа ишкол Пажара-Юрта хургья. Кер-

дача дешара кхуврче 420 бера моттигаш хургья. Из беркате болх дIахьош ба, «Дешар» яхача къаман проекте гIолла. «ГIишлон белхаш шоашта дIатIайцараш

ба, ООО «Стройпрогресс» болхлой.

Цу белха контракты мах ба — 366 млн сом. Хьалхара болх дIаболабаьб. КIалара кIийле,

цемент Иочуетта, кийчър. Керда ишкол кхаь гIатех латташ хургья. Керда ишкол йоккха хиларал совгIа, паргIатеи, бIарг тIаотташ хозеи хургья.

Пхьилекъонгий Махьмад-Саида хетабаь, гойтам хьабийлар кьаман библиотеке

Самиранькъан Элберд

Цихезача публициста, поэта, йоазанхочун Махьмад-Саида 93-шу дизара хетабаь гойтам д'абихьар, кьаман библиотеке. 1929-ча шера, укх бетта 5-ча дийнахьа ваьвар, из, беркате наькъаш шийна т'ехьа дита саг.

Ше вахаре яккхача хана, дукха, лакха мах бола книжкаш язде кхийра цун. «Гойтаме хьокха оттадаьд цун поэтически прозаически белхаш, иштта, цун кхоллама никъ бувцаш йоазанхоша яздаь публицистически белхаш. Цу воккхача йоазанхочун ци боча ярашта, дукха да гойтаме цох довза.

Кюарга нач'ал долаш, дукха кьахьегаш ваьхача Махьмад-Саида шийна т'ехьа йитар хозалар я», — аьлар тха газетага, кьаман библиотека кулгалдеча, Пазданаькъан Радимас.

25 керда дешара кхуврч хьабеларгба вай республике

Самиранькъан Элберд

Укх беттара педагогически конференци д'айихьар вай мехка. Гулбеннараша дийцар, укх шера д'абихьача белхаш, иштта хьат'адоаг'ача шера кхоачашде дезаре хи. «Д'адаха дешара шу аьттув болаш хиннарек ларг'а йиш йолаш да.

Доккха баркал оал аз т'атепа кьахьегаш чакхбьннача хьехархошта. Беркате хилба д'ахо оаша хьоргбола болх а», — аьлар дешареи Илманеи министрства кулгалдеча Боканаькъан Аьсета.

«Укх шера хьабелла лерх'I, 25 дешара кхуврч. Ялхайтта ишколи ийс берий беши хургья цу юкье.

Кхойтта ишкол доккхий белхаш д'ахьош тоаяь. Хьат'адоаг'ача шера иштта тоае лерх'I кхы а итт ишкол. «Дешар» яхача кьаман проекте г'олла цифровой, технологически, гуманитарни наькъах йола 70 моттиг хьайийлай республике.

Иштта, болх беш я, ма хетта, кхетам лакхе йиш йола 300 кабинет», — белгалдир Боканаькъан Аьсета.

Кьаман воккхаг'вола йоазанхо

Шеденаькъан Султана 85 шу дизад

цар «Заманхо» яхача передачанна юкье.

1983-ча шера тхо шиь цхьана болх беш, цхьа юкь яьлча, кхьметтел цхьан кабинет кьахьегаш хилар, школе Юмадеш дола г'алг'ай меттах а литературах а дола книжкаш арадаха кийчдора оаха. Ше кулгал деча болхлошца Имерза, к'аьда волаш, эздел доаца х'ама ца гойташ, чакхваьлар из цига мел яккхача хана. Атга болх а бацар цун хиннар. Нохчий а г'алг'ай а книжкаш, методически балхаш, университета студенташа Юмадешар — шедар цох чакхдала дезаш, ханнахьа кийчдаь, т'ехьа ца доалийташ, школашка д'акхачийта дезар. Цу г'улакха царна кепе етгача Саратоверча типографе ваха везаш а нийслора цкьаза. Тхо верригаш виь саг вар цу редакце кьахьегаш хиннараш. Султан воккхаг'вола редактор вар, Нашхоевг'лар Тамара, Сулеймановг'лар Зейнап (поэта, «Нохч-Г'алг'ай топоними» яздаьча Сулеймановг'лар Ахьмада йоI) нохчий дешара книжкай редактораш бар, х'аьта со г'алг'ай дешара книжкай редактор вар.

Шеденаькъан Султан, духьал редактора декхараш кхоачашдаь ца йеш, воккхаг'волча новкьоста г'улакхах а дика лоарх'авора. Больнице тхоцара саг кхоаче, таьзет долаш моттиг нийслоя, книжни издательство субботник долча кьахьега араяла езаш хуле, из даим хьалхарча муг'аре хулар.

Арсмака Султан, дуккхача хана денз, Советски Союза а цул т'ехьаг'ла Россе а журнали-

стий Союза доакъашхо вар. Газета, телевидене тайп-тайпарча отдалашка кьахьийгадар цо, республика хьаьчул т'ехьаг'ла кепайоазон министра заместитель, телерадиокомпане председател хилар цох.

Иштта из вар йоазанхой Союза доакъашхо а. Цо яздаь дувцараш дезалора боккхаг'ларна а берашта а. Масала, карарча хана школашка Юмадеш да цун «Аьшка» сом, «Тачанка йодаяр» яха дувцараш. Бераш харцача х'аманца доацаш кхедеча, царна шоай

мохк безаболитгача даькъе йоккха моттиг д'алоац цар. Цо кепе теха арадаьхад «Ийсай денал», «Даде дувцараш» яха а кхьдола а книжкаш. Дукха язьяеце а, берашта лаьрх'а байташ а язьяьй цо. Иштта из вар «Абата», 2, 3-ча классашка Юмадеча дешара, «Г'алг'ай мотт сурташца» яхача книжкай автор. Эггара т'ехьа цо болх баь моттиг я Юахарганаькъан Папура ц'ераг'ла Илма-тохкама институт. Карарча хана Арсмака Султан вахаш ва Шолжа района Сипсой-Г'алий т'ла.

Ирчакхнаькъан Сали

Карарча хана болаш болча г'алг'ай йоазанхошта юкье эггара кьаьнаг'вар Шеденаькъан Арсмака Султан ва. Из ваь хиннав 1937 шера август бетта 23-ча дийнахьа. Дукха х'ама б'аргадайна, нах байза, тайп-тайпарча моттигашка кьахьийга саг ва из. Сона эггара хьалха Султан б'аргавайра 1975-ча шера, «Сердало» газета редакце. Цу шера университет деша эттачул т'ехьаг'ла, со каст-каста водар газета редакце болх беш хинна Ирчакханаькъан Тухан волча, Арсмака Султан ца гуш, нагахьа юха а ваг'лацар. Кхы а цхьа шу даьлча, цо ший балха моттиг хувц, Нохч-Г'алг'ай телевидене г'алг'ай передачай воккхаг'вола редактор хул цох. Х'анз тхо в'ашаг'детталора телевидене, деша ваг'лача хана аз д'ахьора «Литературни Г'алг'айче» яха передача, цкьаза даька лоа-

Юртбоахаме кьахьегараш, кийчо еш ба

Козой Мадина

«ФГИС ЗЕРНО» яхача оаг'лоно, ялата базари цунца дувзаденнараши дикаг'ича хьале дерздергда. Хьат'абоаг'ача бетта хьалхарча дийнахьа денза, цу оаг'лонца регистраци яр, динза даргдоацаш г'улакх хургда юртбоахаме кьахьегаш мел болчарна.

Цу г'улакхах лаьца дийцар, Юртбоахама г'улакхах йолча министерства болхлоша, Соаг'апча д'айихьача кхетаче. «ФГИС ЗЕРНО» яхача оаг'лоно, российский бизнеса дика г'ю дергда, ялатацара г'улакх боаг'ача боараме д'адахьара т'ехьа», — белгалдир аграрни г'улакхах болча кхуврче.

Къаман пандара фестивало, Магасе, гулбергба дикагІбола Кавказа музиканташ

Самиранаъкъан Элберд

Аьтинга бетта 25-ча дийнахьа, Магасе, дІахьоргьа хІара шерара «Пандара оаз» яха, къаман пандара концерт-фестиваль. Фестиваль дІаяхьа лерхІ, Аланин майдан тІа. Цунах дийцар «Сердало» газетата, Магас культурни дегІаяра, столица центре.

«Гулбеннарашта хьалхашка шоай начІал а артистий говзал а гойташ хургба дикагІбола музиканташ, Кавказа цихеза артисташ-Кагирова Петимат, Меликишвили Георгий, Ахматова Лиза, Экажананъкъан Марина, иштта кхы дукхабараш а. Фестиваль йодача юкъа гойтаргьа гІалгІай къаман белгало йола, суртанча-модельера Бекананъкъан Зинель хьабав, ХІанзарча ханара, тІабувха гІирс. Цул совгІа, концерт хиларал а совгІа гулбеннарий таро хургьа гІалгІай кулговзанчаша, кондитераша кийчъаь хІамаш эца, иштта чам бола шашлыкш а, кхьдІахо дола даар а миштад хьажа, уж кийчдеш хургда цу майдан тІа.

Фестиваль дІайолалургьа 18 сахьат даьлча, цига оаха бех, беррига, хьабакха йиш йола нах», — аьлар Магас культурни дегІайоалаяра центра кулгалхочо Экажананъкъан Фатимас.

Ший къам дукха дезаш хинна саг

Тирканаъкъан Аьсет дагалаьца

Гарчакхнаъкъан Сали

Цхьавола саг хул, эггара хьалха вайча, кхы виц ца луш, дег чу вусаш. Суртанча вале, цо диллача суртага гІолла везалу; йоазанхо вале, цун дувцарга е байтага гІолла. Иштта яйзар сона говзама дош ала ховш йола гІалгІай йоІ Тирканаъкъан Аьсет. АрГІанара «Литературни ГІалгІайче» яхача журналага хьожаш вагІаш, 90-гІа шераш дар мотташ ва со уж, са бІарг тІаэттар кердача, хІанзалца ца хезача автора цІера. Цу тайпара моттиг аз дІаяхийтац, хьалхара гучаваьннача е гучаяьннача йоазанхочоа фу хов ца хьожаш, кІезига дийша а цун йоазош ца дешаш. Деша лаьрхІар аз цаІ мукьагІа цун дувцар. ГІалий гІа енача йокхача сагах дар из. Цига доладенна лелача адамах, гуш долча цхьацца хІамаех цецъювлаш, тамаш еш яр юртараяхархо. Эггара хьалха гІалий гІа нийсвеннача сагІа дукха керда хІамаш го а довза а тарлу. Цхьадараша гІала езайолийт, шоллагІдараша — дегазйоаккх. Дувцар дешача юкъа, массехказа велар эттар са юхь гІа, хІана аьлча сакьердаме моттигаш дукха яр цун юкъе. Вешта аьлча, беламерча меттаца яздаь дар из. Вай литературе цу лостамагІа къахьегаш чакхьяьнна цаІ мара йоазанхо вацар, из а хІанз геттара къаьна вар.

Ведажананъкъан Абабукара Ахьмада хьабена никь дІахо дІабахьа могоаргдолаш йола къона йоазанхо хийтар сона Аьсетах, из сайна цІаккха бІаргайнаеце а, хІанзарчоа йовзаш еце а. Бокъонца бакьдар аьлча, со гІалатвувлаш а хиннавацар. Тяхьа гІайоагІаца

хана а, цо кхелла йоазош деша безам хулар, цун цІи бІарга мел гуча хана. Ший тайпара стиль, юмор, сатира йолаш яздора цо ше мел яздер. ХІаьта саг велавергвола хІама дагда дола сел атта а дац. Цун цхьадола йоазош вахаре нийслуш дола чоалхане дешаш къоастаде гІо деш да.

Бокъонца вай къаман вахаре хулача тайпара гойт цо ший турпалаш, уж а цар оамалаш а шийгара дагайоха ца а гІертташ. Эггара говзагІвола йоазанхо халкъ да, цо леладеча тайпара моллагІа гІулакшаш зе, дІаязде хойя, гІаккха йоазанхо цІи йолаш хургва аьнна хет сона. Бакьда цхьа хІама-м да цу новкъа цунна эшаш, мотт дика ховш хилар, моллагІа чоалхане уйла дІаала могоаргдолаш. Уж шедоа хІама шийца долаш яр Оарцхой Аьсет. Цудухьа вай къаман йоазанхой мугІарашта юкъе из хилча чоагІа бакьахьа хетар сона. Цхьан дийнахьа «Асса» яхача гостинице гулбелар литература кхоллаш бола нах. Дувца аьнна оттадаь дош дар, йоазанхой Союзе керда деша говзанчаш дІаэцар. Могоавеш мел вола саг тІаволаш, каьхата листаш дІаелар къанагІчарна, дІайицача бакьахьа хетар цу гІа белгалвоаккхаргволаш. Царна юкъе бар дукхача шерашка литертуранна юкъе къахьега а, дукха ха йоацаш язде болабелна а поэташ, прозаикаш, драматургаш. КъаьнагІбарех вар Овшананъкъан Ахьмада Муса, къоначарех хийтар сона Тирканаъкъан Аьсет. Кхы а итгех саг вар цу гІа дІаязваь. Аз хьалхагІа а дийцадар, из йоазанхой цхьанкхетара (союза) юкъеяхьа еза, яхаш. ХІаьта хІанз, геттара раьза волаш, цун тайпан цІера духьала белгало йир аз, дІаэца яха маІан долаш. Вай республикерча йо-

азанхошта из юкъеяхалга хов сона, бакьда Россее Союзе чакх ца яьлча, цІенхашта гІулакх хилац цох. Хетаргахьа, цига а Юдахьийтадар мотташ ва со цун каьхаташ. КІезиг-кІезига йоагІаш, вай литературанна юкъеера из кхалсаг.

Сона хеташ, даимленна цунна юкъе а йисар, ший говзамеча йоазошца. Духхьал цхьан жанре къахьийга ца Іеш, бе-бе кепаш йолаш бар цун кхоллам. Масала, цо яздора беламе а сатирически а дувцараш, зІамига а йоккха а пьесаш, кхьиметтел киноценареш. Таххьарьяраш язъеш, царца къахьегаш цхьаши йоазанхо мара хиннавацар хІанзалца вай литературе. Цар а геттара кІезига язъьяяр уж. Байсарананъкъан Идриса язъьяяр ЭсамбаевгІар Махьмудах даьккхача «Со халхавувргва» яхача кинофильма сценари, хІаьта Чахкинаъкъан Саїда язъьяяр «ВІовнаш гІа цІераш», «Лоаман новелла» яхача фильмай сценареш. Аьсета баь болх бувцаш хилча, хьоаха-

де деза киносценарей бІарчча книжка. Яздаь ца Іеш, из арадаккха а кхийнадар цун.

Сенах дар цун йоазош? Дерригаш дувца вІаштІехьа ца доале а, хІаьта а царех массехк хьоахадергда вай, тохаргда цар наха дахьаш дола дикадар, вахаре деш дола гІо-новкъостал. Эггара хьалха са хьоаха безам ба «Уст-наьна хьехам» цІи йола шин даькьах лагта цун пьеса. Комеди аьннад цох автора. Аз-м цхьаькха дош тІагохаргдар цу жанра, сатирически комеди аьнна, хІана аьлча духхьал белам баьккха ца Іеш, къахьа белам ба цо боаккхар, вай вахаре нийслуш дола Іовдала хІамаш хьа а хьокхаш. Мар Хамберд къаракь молаш ва, сесаг Тома бераш — Аслан, Саьди, Руслан — Іокхайсе цІайода, ше йитай аьле. Йитар мишта хиннад, из бегашта хиннад «ворхІ сига-леи виь дезалхой тешал а оттаваь». ЗІамагІвола кІаьнк ага уллаш ва. ЧоагІа дог долаш кхалсаг хиннай из-м! Томай нана Маднат цу хана цІагІа

яц, ший йиша йолча Нальчике кира даккха яха. Дас Абабукара а хаттац йолага: «Фу леладу Ia? Зламга бераш ма дий хьа? Ца хлана йодац хьо?» Цо, малав ца ховш, цкьа букь тла гадж тох наларга венача найцийна; шозлагла, бларгакийле йаьржъеш, гарза (гала) тох. Уццлаьй лоалахо Муса ва, ший бежан лозадьд цо, машен тлатеха, из хьатакха деза, яхаш. Иасилга цюгах Хамберда машен длахьокхаялар иштта доккха ду цо. Юххера фу хул цох? Нальчикера цайоаггача Мадната духьалболх Хамберди цун новкьостийи. Найц юхь тлара вовза мича вовз устнанна, цудухьа цох «Иван Грозный» ва оал кагийча наха. Шоаш цлабоаггаш, наьха малав ца ховш волча сагаца хилча санна, дладувц цар Хамбердаца нийсденна хлама. Устнанас, цар бувцараш малашб дагалоацам боацаш, йодаьй цайига мара езац, дезала тлара длаяха яглар, оал. Цо аьннаца тайпара хьаду найца а цун новкьосташа а. Эггара хьабьгал долаш хет сона укх пьеса тла Саьди яха Хамберда ийиг. Цоа оал ший наьн-наьнага: «Нани, укхаза кхета хала дац. Хьажал, (пелгаш хьал а хьокхаш) папа сихвеннав, мама сихьеннай, дада сихвеннав, хьаштдале, наькьа сехьадала денна цюгах машен хьокхаенна Иасилг а сихденнад». Да а да-кх из, цо яххача тайпара. Бокьонца вахаре а иштта нийслу уж моттигаш, кьабьстта мар-сесаг сихдалар бахьан долаш. Цкьа загсе вахар со, дезал бохара хьабьехьа йоазув де дага волаш. Дикка ха я из, цу хана корреспондента болх бш вар со. Хлана бох кьона дезал, аьнна, аз даьча хаттара жоп луш, цигарча болхлоша аьлар, цхьацц хлама эшара тлагюлла кьовсам баьле, бох уж онаглараш. Хетта хьахинна кьона дезал бар цар бийцараш.

Вахача моттиге халонаш нийслу, е ца де отта безаш хул, е алапи клезига хул, йишвоша хетача тайпара леладеш влштгехьадалац, цхьабарна машен езац а хул. Бахьанаш дукха да. Бакьда царех дукхаглараш, лакхе Саьде ма аллара, сибаларца дувзадена хул. Цудухьа пьеса язьяьча Тирканаькьан Аьсета кагийча нахага, мехкарашка йоах: ха-

лонаш цхьан юкьа мара нийслуш хилац, длайоал уж шоай ха кхьабьча, сих ма ле, уйла е, дезал бохаргбоаца никь лаха. Хьабьгал долаш пьеса я. Из зийначох тара да «Зокх» яхача цхьанкхетара кулгалхоша, цар оттаяь хиннай из.

Лоархлеме а ценхашта а тема я йоазанхочо «Хланзара тлехье» яхача дувцар тла йицар. Боккхий нах дунен тла дукха бахац. Болча хана, доаггаш дола сий диц вай цар, длабаьлча дехкедоал. Царна эггара халагга хета хлама да, дезалаша е дезалий дезалаша шоашка лацадуглар, сий цадар, футтаренаш яр. Цу хламаша дикка лоацду вай боккхийча наьха вахар. Берригаш а иштта ба ала валлац со, хлаьга а каст-каста нийслу цу тайпара моттигаш а. Вахарера массехк масал доладергда аз укхазе. Дезткьа шерга длакхача гарга йолча йоккхача сага вилий-ийигига аьннац:

— Йоллел, гаьн тлара боалаш бахал сона.

Вокхо жоп деннад:
— Хьалтпаяьле, йайха хьабьахал уж, нани.

Цхьабькха цхьа масал доаладе лов сона. Хьачуена маьр-даьнана, дукха ха йоацаш ийцача кердача гланда тла Юхайнай. Нускала лайнадац из:

— Цена гландаш тишдергда оаш са, — аьнна, кьабьнаца гланда тла хоаяьй йоккха саг, ценадар калхара дла а даьккха.

Чувена саг Юхоаве мара сенна деза гланд а диван а? Из тема я (кьоначар боккхийчар юхь цаяр) аргланарча ший йоазон тла Аьсета ювцар а. Тахан кьабьстта ира латт из. Цудухьа бераш (дуккхадараш) эздел доацаш кхув. Ший даь-нана, даь-да ца лоархлача бера, наьхабараш лоархларгбий? Лоархларгбац. Цигара хьадоаггаш да деррига а. Влший юххе яхаш ши лалахо — ши йоккха саг я Золлобани Залихани. Цар вилий-ийигаш ба Фатимаи Мадина. Деша ца а йодаш, сахьат хьалхадаяккхе, Залихан Иехую Фатимас, ше школе хинна чуенай, аьнна. Вож цецьяьннай, ламаза ха ше яхийтарах. Кхы цул толаш Золлобана вилий-ийиг Мадина а яц. Дувцар дийша ваьлча, хеталу: «Школе дувцаций-те цу берашка, бок-

кхача наьха сий де дезаш хиларах?» Хьехархоша а, даьша-ноаноша а, бераша шоаш а уйла е мегаргйолаш хлама да вайна Аьсета ший дувцарга гюлла довзийтар. Цох таралесташ дола хламаш кхы а дукха нийсдала тарлу боккхийча нахаи бераштеи юкье. Кьабьстта глар еш, кхувсалуш, бегашта влшаглеташ оамал я берий. Боккхача наьха догмича доагга царга ладугла, царна блархьежа. Уж боацача длаара а баьле; ловза, ада, кхувсабала мегац зламалбараш, кьоаной сагот а ца деш? Мег. Из длахьалхадеха деза царна дас е нанас.

Вахаре дукха хлама нийсдала тарлу. Цунга хьежжа бе-бе чулоацам болаш да Аьсета йоазош а. Царех я цхьан даькьах латта «Форда» тарьенна ворда» яха пьеса. Юрта цлабаха безаш ба Сацци, Каби яха истий. Бакьда шоай хьабькьал цахиларах, харцаьрча машена тла ховш. «Форда» тла ховш ераш, дегаш куралах диза доландь. Цох бала а хул царна. Длахо цун чулоацам бувцаш, ха йоаьргьяц аз. Хлаьга а цхьа хлама белгалдаккха лов. Соца Сурхо тла Гуйрийна йодача автобусаца балха хьалбухаш вар Банханаькьан Мухарбик яха воккха саг. Цо каст-каста оалар:

— Даьллахь длахьажалахь, Сали. Глалгай боккхий нах хьабькьал долаш ба, оал. Мичад цар хьабькьал?! Автобуса тла хьалтлаховшале, из мича йода Юдеша а ца ховш, йолаелча тлара Юбовла отт, харцаьхьа тлахайшадар тхо, аьле.

— Берригаш а ишта бац уж, — оалар аз, вела а вале.

Ишттабараш а дукха ба вайна юкье. Цхьабараш ханна боккха а хилац царех. Цу тайпара ба Сцци Кабии. Безам тлабодаш я Аьсета «Ахча цладахьа йоал» яха цхьан даькьах латта пьеса, «Дошо эппазо Любай дайдаь лазар» яха дувцар, кхыдола йоазош.

Вллла дош ца оалаш, ле йиш яц йоазанхочун вахарахьеларах лаьца. Цудухьа укхазе хьоахадергда вай, из мичара я, фу балхаш леладаь саг я. Аьсет яь хиннай 1968 шера Тлой-Юрта Тирканаькьан Оарцхойи Вешкаранаькьан Узулпатеи дезале. Ялх вошеи ши йишеи хиннад уж дерри-

гаш. Школе дешаш йолаш, наьна мотт цунна безабалийтар хиннай Зурабанаькьан йаьлий Роза. Длахо из деша отт Л. Н. Толстой цераггача Нохч-Глалгай паччаьхьалкхен университетта филологически факультета кьаман отделене. Вешта аьлча, эрсий мотт, литература; глалгай мотт, литература хьеха йиш йола хьехархо хул цох. Цигара яьлча, цо болх баьб Тлой-Юрта шоай тайпан юкье йоалача № 2 йолча юкьерча школе, Наьсарерча гимназе, итт шера Малсаганаькьан Тухана цераггача мохк тохкача музее кьаьхийгад цо, Илман болхло йолаш. Цу хана журналиста говзал ший хилар хьаьхьекхар Аьсета. Сона дагайоагга цу заман чухь цо язьяь хинна цхьайола статьяш, «Сердало» газета тла кепе техаяр царна. «Глалгай сийдола кьонгаш» яхача рубриканна калхара араяьлар цун «Сийрда лар» яха очерк. Из хетаяь яр вай мехка гюрваьнна хиннача Оздой Саьлмарзий Махьмад-молланна. Укхазе дагадохийта безам ба са очерк юкьера Аюпа Иийсас аьннац, яхаш, юкьедаоладаь хинна байта муглараш:

«Глалгай молла яхар,
Иштта хила везар!
Иштта хургвоацар,
Вайна сенна везар?»

Иштта цо язьяьяр «Глалгай мехках баьха 60 шу дизарга» яхача рубриканна калхара кепе теха хинна «Балан ди» яха статья. Из сенах яр, массанена хов мотташ ва со. Пхьилекьонгий Махьмад-Саида язьяьча, из цли йолча роман-хрониках дар аргланара йоазув.

Длахо Тирканаькьан Аьсета кьаьхьег, Магасерча НТРК оалача телевидене редактор йолаш. Цу хана кьабьстта а гаргагга яьзар сона из йоI. Со «Селалад» яхача берий журнале балха вар. Цига каст-каста телефон тохар цо, передача кийчъеш, шийна гюдар дехаш. Цкьабь-цкьа, мукьа вац со, аьнна; сайна могаш дола гю-новкьостал цунна ца деш, Ийнавац со. Цу хана телевидене балха юкьеюоалаь, цо кийчъеш, яр «Кхоллама хьаст» яха передача. Белгала дагадоагга сона; Озанаькьан Салманах, Гаьгенаькьан Гириханах, Мерешканаькьан Султанах из передача еш айса кьамаьл даь. Сох-сайх а яьяр цо цу тайпара передача. Боккха, хала болх бар цо цу тла беш хиннар. Итташ бола кхоллама нах бовзийтар цо вай республике а цул араьха а бахача наха. Цул совгга, цо кийчюра «Дагадовла вай», «Говзаьмеш» яха передачаш.

Дукха ха йоацаш, Тирканаькьан Аьсет кхелхай яха хоам хезар сона телевидене гюлла. Тхоай нана енначул тлехьагга, цул халагга хеташ, хоам цхьабькха хезабач сона. Аьсета 54 шу мара даьннацар. Дала кьаьхетам болба цох, гешт долда, йийрза моттиг даькьалайойла цун.

Маггалбикерча хьакимаша, бахархошта хий лоаттаде, машенаш влштгехьа яьхай

Самиранаькьан Элберд

Керттерча, хин лине хиннача, аваре, укх длайхача деношка, халача хьале оттабир Маггалбикера бахархой. И мерцача деношка хий доацаш биса нах, шоаш фу дергда ца ховш беа бар. Бакьда, Маггалбикерча хьакимаша, чехка оарцагИбаьнна, тоайир из моттиг.

Бахархошта хий длатакхьа машенаш оарцагИьяьхай. «Машенашца хий длатакхьа шоллаггача микрорайонеи, Эльдиева, Кавказская оалача урамех бахача нахаи. Цу наха хий лоаттадергда, авари хинна лини тоаяь ялаллац», — аьлар тха газетага, администратцен пресс-служба.

Глалгайче, аьтинга бетта ялхайттлаггача денгара ткьестлаггача денга кхаччалца, 40C⁰ йола члоагга йовхал латтаргья

Султыгнаькьан Йоакьап

Цох хоам бир «Сердало» газетага, шахьара администратце, Глалгай Республике гюлла йолча, МЧС ГУ пресс-служба йоах аьнна.

Цу белгалдаьхача деношка, йовхал отта тарлуш я, республика шаьрача моттигашка ядача кхьаь районе. Лоамарча района даькьа тла селлара йайха хургьяц, цига наха дикагйюла йовхал оттаргья я йоах говзанчаша.

Цудухьа, цу моча йовхалах фу тлаювха еза а, иштта малагга кхача баа беа а, миштта хила веза а — хьалхадаяккх говзанчаша, кхерамзлен Иалашо яра данза даргдоацар а доагга цу чу.

Иштта, нагахьа санна, сиха новкьостал эшаш моттиг нийслои малагга да хьалхара де дезар аьнна а белгалдир. Ховш ма хиллара, маьлха зланараш члоагга латкьаш хул сага унахценонна, нагахьа санна, саг геттара влоаьхвенна хилча маьлха клала.

14 ДОКУМЕНТЫ

Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия (далее – Организатор) на основании распоряжения Минимущества Ингушетии №1937 от 15.08.2022г. объявляет о проведении аукциона на право аренды земельного участка государственная собственность на которую не разграничена.

Аукцион состоится в 11ч. 00 мин. 21.09.2022г. по адресу: РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, ГОРОД НАЗРАНЬ, ТЕРРИТОРИЯ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, ПРОСПЕКТ И.БАЗОРКИНА, ДОМ 70, ЭТАЖ 2, отдел арендных отношений.

Заявки принимаются с 9 ч. 00 мин. 19.08.2022г. по 11 ч. 00 мин. 19.09.2022г. по адресу: РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, ГОРОД НАЗРАНЬ, ТЕРРИТОРИЯ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, ПРОСПЕКТ И.БАЗОРКИНА, ДОМ 70, ЭТАЖ 2, отдел арендных отношений.

Лот № 1.

Предмет аукциона: право аренды в отношении земельного участка, государственная собственность на который не разграничена, категория земель – земли населенных пунктов, вид разрешенного использования – для строительства торгового центра,

кадастровый номер 06:01:0100003:1518, площадь 3700 кв.м., расположенный по адресу: Российская Федерация, Республика Ингушетия, г. Малгобек, ул. Гарданова, 17.

Срок аренды: 4 года 10 месяцев

Начальная цена (ежегодный размер арендной платы) (3%): 48 735,66 руб.

Шаг аукциона (3%): 1 462,07 руб.

Размер задатка (20%): 48 735,66 руб.

(с техническими условиями подключения к сетям инженерно-технического обеспечения можно ознакомиться обратившись к организатору торгов)

Максимальные и (или) минимальные допустимые параметры разрешенного строительства для зоны ПК (производственно-коммерческая зона) в соответствии со статьёй 38 Градостроительного кодекса Российской Федерации подлежат ограничению (ст. 30 Правил землепользования и застройки муниципального образования МО Городской округ г.Малгобек, утв. Решением Городского Совета МО «Городской округ город Малгобек» от 29 июня 2012 г. №52 (с изм. от 16 декабря 2016 г. №35).

Форма заявки на участие в аукционе, порядок ее

приема, адрес и место её приема указано в извещении о проведении аукциона размещенном на официальном сайте Российской Федерации в сети «Интернет» для размещения информации о проведении торгов: www.torgi.gov.ru

Задаток вносится на расчетный счет организатора торгов: (Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия, 386101, РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, г НАЗРАНЬ, тер ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, пр-кт И.БАЗОРКИНА, д. 70, ИНН 0602012733, КПП 060601001, корп. счет 40102.810.3.4537.0000027, БИК 012618001, Отделение НБ Республика Ингушетия г.Магас, УФК по Республике Ингушетия, лицевой счет 05142144540. В назначении платежа указывается «задаток для участия в аукционе номер извещения _____»).

Задаток должен поступить на счет Организатора не позднее момента рассмотрения заявок. Документом, подтверждающим поступление задатка на счет организатора торгов, является выписка со счета организатора торгов.

Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия (далее – Организатор) на основании распоряжения Минимущества Ингушетии №1924 от 12.08.2022г. объявляет о проведении аукциона на право аренды земельного участка государственная собственность на которую не разграничена.

Аукцион состоится в 11ч. 00 мин. 22.09.2022г. по адресу: РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, ГОРОД НАЗРАНЬ, ТЕРРИТОРИЯ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, ПРОСПЕКТ И.БАЗОРКИНА, ДОМ 70, ЭТАЖ 2, отдел арендных отношений.

Заявки принимаются с 9 ч. 00 мин. 19.08.2022г. по 11 ч. 00 мин. 19.09.2022г. по адресу: РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, ГОРОД НАЗРАНЬ, ТЕРРИТОРИЯ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, ПРОСПЕКТ И.БАЗОРКИНА, ДОМ 70, ЭТАЖ 2, отдел арендных отношений.

Лот № 1.

Предмет аукциона: право аренды в отношении земельного участка, государственная собственность на который не разграничена, категория земель – земли населенных пунктов, вид разрешенного использования – магазины, кадастровый

номер 06:02:0400001:6269, площадь 153 кв.м., расположенный по адресу: Российская Федерация, Республика Ингушетия, Сунженский муниципальный район, с.п. Нестеровское.

Срок аренды: 3 года.

Начальный размер годовой арендной платы (4%): 2 266 руб. 80 коп.

Шаг аукциона (3%): 68 руб. 00 коп.

Размер задатка (20%): 453 руб. 36 коп.

(с техническими условиями подключения к сетям инженерно-технического обеспечения можно ознакомиться обратившись к организатору торгов)

Максимальные и (или) минимальные допустимые параметры разрешенного строительства для зоны Ж-1с (зона жилой застройки первого типа) в соответствии со статьёй 38 Градостроительного кодекса Российской Федерации подлежат ограничению (ст. 23 Правил землепользования и застройки муниципального образования с.п. Нестеровское Сунженского муниципального района Республики Ингушетия от 17 декабря 2012г. №17/14-2 (с изменениями от 24 ноября 2016 года №9/10-3 (утверждены Решением Нестеровского сельско-

го Совета).

Форма заявки на участие в аукционе, порядок ее приема, адрес и место её приема указано в извещении о проведении аукциона размещенном на официальном сайте Российской Федерации в сети «Интернет» для размещения информации о проведении торгов: www.torgi.gov.ru

Задаток вносится на расчетный счет организатора торгов: (Министерство имущественных и земельных отношений Республики Ингушетия, 386101, РЕСПУБЛИКА ИНГУШЕТИЯ, г НАЗРАНЬ, тер ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОКРУГ, пр-кт И.БАЗОРКИНА, д. 70, ИНН 0602012733, КПП 060601001, корп. счет 40102.810.3.4537.0000027, БИК 012618001, Отделение НБ Республика Ингушетия г.Магас, УФК по Республике Ингушетия, лицевой счет 05142144540. В назначении платежа указывается «задаток для участия в аукционе номер извещения _____»).

Задаток должен поступить на счет Организатора не позднее момента рассмотрения заявок. Документом, подтверждающим поступление задатка на счет организатора торгов, является выписка со счета организатора торгов.

Минимущество Ингушетии информирует о возможности предоставления на праве аренды:

1. Земельный участок площадью 10000 кв.м. (Республика Ингушетия, Сунженский р-н, с.п. Нестеровское), к/н 06:02:0000013:192, в целях осуществления деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства.

2. Земельный участок площадью 6800 кв.м. (Республика Ингушетия, г. Назрань, Гамурзиевский округ), в целях осуществления деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства.

3. Земельный участок площадью 137 784 кв.м.

(Республика Ингушетия, Малгобекский район, с.п. Нижние Ачалуки), в целях осуществления деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства.

Граждане, крестьянские (фермерские) хозяйства, заинтересованные в предоставлении указанных участков, имеют право в течение тридцати дней со дня опубликования извещения, подавать заявление о намерении участвовать в аукционе на право заключения договора аренды такого земельного участка. Ознакомиться со схемой расположения земельного участка, указанного в пп. 2,3 данного извещения, возможно в будние дни с 10:00 до 13:00 по адресу: Республика Ингушетия, г. Назрань, пр-кт Базоркина, 70, этаж 2. Заявления принимаются по адресу: 386101, Республика Ингушетия, г. Назрань, пр-кт Базоркина, 70, этаж 2, тел: 8(8734) 77-11-30. Способ подачи заявлений: в виде бумажного документа непосредственно при личном обращении или в виде бумажного документа посредством почтового отправления.

Дата начала приема заявлений – 09:00, 19.08.2022 г., дата окончания приема заявлений – 18:00, 19.09.2022 г.

Минимущество Ингушетии информирует о возможности предоставления на праве аренды:

1. Земельный участок площадью 3466 кв.м. (Республика Ингушетия, Малгобекский район, с.п. Новый Редант), в целях осуществления деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства.

2. Земельный участок площадью 40000 кв.м. (Республика Ингушетия, Сунженский р-н, с.п. Сагопши), к/н 06:01:0000003:5215, в целях осуществления деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства.

Граждане, крестьянские (фермерские) хозяйства, заинтересованные в предоставлении указанных участков, имеют право в течение тридцати дней со дня опубликования извещения, подавать заявление о намерении участвовать в аукционе на право заключения договора аренды такого земельного участка. Ознакомиться со схемой расположения земельного участка, указанного в п. 1 данного извещения, возможно в будние дни с 10:00 до 13:00 по адресу: Республика Ингушетия, г. Назрань, пр-кт Базоркина, 70,

этаж 2. Заявления принимаются по адресу: 386101, Республика Ингушетия, г. Назрань, пр-кт Базоркина, 70, этаж 2, тел: 8(8734) 77-11-30. Способ подачи заявлений: в виде бумажного документа непосредственно при личном обращении или в виде бумажного документа посредством почтового отправления.

Дата начала приема заявлений – 09:00, 19.08.2022 г., дата окончания приема заявлений – 18:00, 19.09.2022 г.

В соответствии с Законом Российской Федерации от 26 июня 1992 года № 3132-1 «О статусе судей в Российской Федерации» Квалификационная коллегия судей Республики Ингушетия объявляет об открытии вакантной должности мирового судьи судебного участка №15 Республики Ингушетия.

Заявления и документы, перечисленные в пункте 6 статьи 5 вышеуказанного закона Квалификационной коллегией судей Республики Ингушетия принимаются с «18» августа 2022 г. до 18:00 ч. «14» сентября 2022 г.

Обращаться по адресу: г. Магас, ул. К. Кулиева, д. 6, Управление Судебного департамента в Республике Ингушетия к секретарю квалификационной коллегии судей Республики Ингушетия – Джаниеву М-Б.О.

В соответствии с Законом Российской Федерации от 26 июня 1992 года № 3132-1 «О статусе судей в Российской Федерации» Квалификационная коллегия судей Республики Ингушетия объявляет об открытии двух вакантных должностей судей Магасского районного суда Республики Ингушетия.

Заявления и документы, перечисленные в пункте 6 статьи 5 вышеуказанного закона Квалификационной коллегией судей Республики Ингушетия принимаются с «18» августа 2022 г. до 18:00 ч. «14» сентября 2022 г.

Обращаться по адресу: г. Магас, ул. К. Кулиева, д. 6, Управление Судебного департамента в Республике Ингушетия к секретарю квалификационной коллегии судей Республики Ингушетия – Джаниеву М-Б.О.

Утерянный аттестат №00624001162371, выданный ГБОУ Гимназия №1 г. Карабулак в 2015 г. на имя Матиевой Хавы Юнасовны, считать недействительным.

Утерянный диплом, выданный Назрановским сельхозтехникумом в 1993 г. на имя Кодзоева Исропила Исаевича, считать недействительным.

Утерянный аттестат о 8-летнем образовании, выданный школой-интернат №4 в 1985 г. на имя Газиковой Зареты Магомедовны, считать недействительным.

Г О Б Ъ Я В Л Е Н И Я

Утерянное приложение к диплому 102605 1069420 врач по специальности 060101 - лечебное дело в 2016 г. на имя Ахматовой Заремы Мухарбековны, считать недействительным.

Утерянный диплом ВБА 0148433, выданный «Современной гуманитарной академией» г. Москва в 2005 г. на имя Алиева Руслана Якубовича, считать недействительным.

Утерянный аттестат №755026, выданный СШ №2 г. Карабулак в 1991 г. на имя Шамхаловой Малики Магомедовны, считать недействительным.

Утерянный диплом 110605 0000531 о среднем специальном образовании, выданный «Ингушским медицинским колледжем им. А.И.Тутаевой» лечебное дело в 2014 г. на имя Торшхоевой Марины Мухарбековны, считать недействительным.

ГалгIайчен 85% бахархой ловш ба, Iама юхе е доккxача хина юхе баха

Султыгнакxан Йоакxап

ГалгIайчен 85% бахархой ловш ба, хина юхе баха. Цунна тешалду, массаза санна, «бIаь сага» юкxе «Сердало» газето, 2022 шера аьтинга бетта хьалхарча деношка дIабихьача хаттара белхо.

Цул совгIа, вай бахархоша — 70% наха, шоашта доккxача хина е Iама юхе баха ловш хилар а белгалдир. Иштта царна ловш дар, вай республике хиш долча моттигашка, наьха салаIа таро хургIола хьалаш хилар, паркаш а, иштта

берда баьцара оагIонаш а йолаш.

Региона бахархоша яхачох, хина объектaш дукхагIа хиларо таро хулийтаргьяр моттигера климат тоаде, наха новкxостал хургдар цунах йовхал аттагIа ла. Из доацаш а, цу моча моттигашка нах дукхагIа ух салаIа а, иштта спортаца ювзаенна шоай мукxа ха дIаяхьа а.

Хаттараш деннача наха юкxе 40%, лаьрхача, цхьацца йолча юрташта юхе хина объектaш дукхагIа хилча, экологца дувзаденна хаттараш а дикагIа кxоачашде таро хургьяр аьнна, аьлар.

ГалгIайчен Шолжа районе, полице юхатехар бокxонах доацаш хьу тедаш хилар

Баркинхой Мурад

ГалгIайчен Шолжа районе, полице юхатехар бокxонах доацаш доагамца лелабеча херхача хьу деташ воалла саг, аьнна хоам бир «Сердало» газетага, ГалгIай Республике гIолла йолча МВД пресс-служба.

«Россе МВД МО «Сунженский» болхлоша, Галашке, юрта йистте, 2022 шера тау бетта бархIагIа дийнахьа, бокxонах доацаш «миинга» породах йола шига тедаш воалла саг юхатехар», — аьнна хоам бир, бокxонаш лораеча боахама.

Цу моттиге, гаьнаш тедаш воаллача сагагара, доагамца лелабу херх хьабаькxар.

Цо даьча зуламага хьежача, из, РФ Уголовни кодекса статья йоагIаш да.

ХьалхагIа «Сердало» газета хоам баьбар, ГалгIай Республике гIолла йолча МВД лакхехьа белгальяча подразделене болхлоша, карарча шера, бекарга бетта Пажара-Юрта доазон тIарча хьунагIа, бокxонах доацаш республика вахархочо хьу тийда моттиг юхатехар аьнна.

ГалгIайчен Илдарха-ГIалий тIа, кердача даькxа тIа, хина турбаш чуйхкай

Оздой Иийса

ГалгIайчен Илдарха-ГIалий тIа, кердача даькxа тIа, хина турбаш чуйхкаш хилар бахьан долаш, массехк сахьата

хий хургдац. Цунах хоам бир «Сердало» газетага, Илдарха-ГIала мэре пресс-служба.

Ахкана замах региона хIара юрта, ца хаддаш, хий хилийта-

ра дола хаттар массахана а кxоачашдеш латт. ДукхагIа дола балхаш дувзаденна да, хий чудуллаш йола коммуникацеш тишьенна хиларца.

Хьалхадоаккx, хьалхагIа

Илдарха-ГIалий тIа вIашагIделладар, хий доацаш биссача наха лаьрхIа, ца хаддаш, хий лоаттадара, из, машенашца дIа тIа кхухьаш хургдолаш. Из ха яр, кxаьннахьара хина турбаш лийлха хилар бахьан долаш, балхаш дIахьош хинна ха. Цу хана говзанчаша гучаьхар, пайдана йоацаш мукхийна хинна кxаьнара турбаш, цудухьа уж хувцара бола болх дIабихьар цар.

Иштта, Iаьдало цкxа хьалхадаьккxа Иийнадац, доадеш долча хих Iаьдала ахча дIадала дезаш хилар, цо ший арIах таро хулийтаргья, масса хана а, лерттIа, ахча хьадоагIаш хургдолаш, юкxера кxоачамбоацараш юстара доахаргдолаш, болх дIабахьа.

ГалгIайчен полицейскеша, МагIалбике, «ЙIайхача ларах» гучадаьккxар тика чура даь лочкxор кxоал

Султыгнакxан Йоакxап

Шахьара бахархой латкxаш ба, ГалгIайчен МагIалбике, ца йоагIача нувхаш гулььярах

Самиранакxан Элберд

МагIалбика администраце лоткxамаш ух, бокxонах доацаш нувхий гув хьаIайнача моттига юхе бахача нахагара, царна Iаткxаш дар да, даима яьгача хIаман хьадж йоагIаш, цхьайолча хана кIира а дIа ца йоалаш из латташ хилар.

«Шахьара администраце болхлоша, хIара денна, шахьара свалка санитарни хьалмиштад хьожаш болх дIахьо, нагахьа санна, цига кxоачам-

боацараш юкxе нийсенна хилча, МагIалбика-шахьаре гIолла йолча, Роспотребнадзор отдела викалашца йоагIаш йола актaш увттаю.

«Экосистема» йоагIаш, администраце хьалхагIа а оттаяьяр гIод тохаш йола актaш. Из доацаш а, мэре дIайихьаяр планах йоаца заседани, цига дийцар чоалханера хьал оттаргдоацаш де дезачох, иштта хьоахадир нувхаш лотаяьчул тIехьагIа, йиссача цIерах зе даргдоацаш де дезачох а.

Заседани йистейоалаш «Экосистема» ООО балха

тIахьожам бар дехаш каьхат яздир», — аьлар «Сердало» га-

зетага, МагIалбика-шахьара администраце пресс-служба.

Россе МВД, «Малгобекский» отдела муниципальни даькxа тIарча дежурни часте, карарча шера, тау бетта дийталагIа дийнахьа, цхьа кxалсаг ера малав ца ховча саго корах чу а ваьнна, кxачана продукташ йохкача тика чура ахча лочкxадаьд аьнна.

Бокxонаш лораеча органи болхлоша, шоай болх дIахьоча хана, «ЙIайхача ларах» хьалахар тика чура ахча дихьа саг, цо ше дерий дир, из иштта хиларах, из полице дIавигар.

Цу сага духьала, Уголовни кодекса доагIаш дола, уголовни гIулакx хьадийлар.

«ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ» ПРАВИТЕЛЬСТВА РИ ПО ПРОТИВОДЕЙСТВИЮ КОРРУПЦИИ +7 (8734) 55-11-57, ЕДИНЬИЙ ТЕЛЕФОН СЛУЖБЫ СПАСЕНИЯ 112

сердало

Учредители: Правительство Республики Ингушетия и ГАУ «Общественная газета «Сердало»

Главный редактор: Курскиева Х.А.

Адрес Правительства РИ: 360001, г. Магас, пр. И. Зязикова, 12.

Адрес редакции и издателя: Республика Ингушетия, 386101, г. Назрань, Тер. Центральный округ пр. И.Базоркина, 60. Тел.: 8 (8734) 77-11-84. Бухгалтерия: 8 (8734) 77-10-85.

Газета зарегистрирована Управлением Росохранкультуры по ЮФО. Рег. номер ПИ № ФС 10-6526 от 5 марта 2007 г.

E-mail: serdalo@yandex.ru Сайт газеты: serdalo.ru.

Набор и верстка произведены в компьютерном центре редакции газеты «Сердало».

Время подписания номера по графику в печать: 17 августа 2022 г. Фактически 17:20.

Точка зрения авторов может не совпадать с позицией редакции. При перепечатке ссылка на газету обязательна. Письма, рукописи, фотографии, рисунки не рецензируются и не возвращаются. Свободная цена

Газета отпечатана в издательстве «Южный регион», с готовых диалозитивов Адрес: 357600, Ставропольский край, г. Ессентуки, ул. Никольская, 5. Заказ № 1435 Тираж: 2000 экз.

ГалгIайчен уголовно-исполнительни система болхлоша, ГТО боарам тIехдика дIачубалар

Султыгнакъян Йоакъяп

ГалгIай Республика уголовно-исполнительни система болхлоша, Еригроссе физкультурно-спортивни комплекса «Готов к труду и обороне» боарам тIехдика дIачубалар. Спортивни акци хетаяь яр физкультурника ден, цига шоай кийчо миштай хьагойтар ОФСИН аппарата болхлоша а, иштта цунна чуйоагIача урхаленнаш а, аьнна хоам бир, ГалгIай Республика ГIолла йолча, ОФСИН пресс-служба «Сердало» газетага.

«Спортаца дувзаденна ГIулакхаш леладар, из цаI лоархIамеча, дикача ГIулакхеш да уголовно-исполнительни система болхлош, из ца хилча даргдоацарех да хьалхашка латта балхача дувзаденна декхараш кхоачашдара», — аьлар кадрай группа инспектора, ГалгIай Республике ГIолла йолча, Россе ОФСИН болхлошца воспитательни а социальни а болх дIахьош йолча Овшанакъян Альбинас.

Яхьашка дакъалоацаш хиннараш декхарийла бар лоацача юкья вадарах, иштта лавтара хьалхайваларах, челночни вадар дарах, перекладина тIа хьалхайваларах, муш дIа-юха озарах, дозал айдараш-шоашта карагIдоалар гойта.

Цу тайпара, цар хьагойтар шоашш мишта кийчо яьй, моллагIа дола, балха тIехья нийсденна хаттараш кхоачашде могоаргдолаш шоаш болга.

«Ангушт» команда котъяьлар, Нальчикерча командал

Берданакъян Лорс

«Ангушт» яхача, республика спортивни ишкола команда, котало яккхар нальчикерча «Спартак» командагара чот 3:0 йолаш. Ловзар дIахьош дар кагирхой футболни клуба — Юг 13 тура чудагIаш. Матч дIайихьар Овшанакъян Рашида цIерагIча стадионе, Назране.

Цига ловзаш белгалбаьнна-рех бар: Ваделанакъян Анзор, Понганакъян Iадал-Хьамид. Хьалхара бургац, шоашца ловзаш йолча команда, чуйккхар Анзора. «Ангушта» толам совбаьккхар, цул тIехьягIа дIачоагI а бир, вай команда капитана Понганакъян Iадал-хьамида.

«Ингфутбол.ру» редакцега яхачох, «юкьера ловзаш бараш дIабоахаш, уж хувца безаш

хиннабале а, тренерий штабо шоай болх дика дIабахьарах, лертIа кийчо йир цу деша, юкьера дIакъаьстачоа меттел дIахьожавер, йоагIача бесса, цу ловзара кийчо яь хилар бахьан долаш дар из».

Кьонача футболништа дIахьош дола ловзар го безам болаш, укхача вена хилар, галгIай спорта министр, Дош-хьаклой Iаьла. Бераша цунна дог гIоздоаккхаш йола мотти-

гаш, дукха а гойтар укх ловзаре. Дукха дега тоам хилар цунна, цо ший арIах берашта баркал аьлар из бахьан долаш.

XIанз, укх сахьге, Кагийбарий футбола Юг дакъя тIа, ангуштовцаша яхлагIа моттиг дIалоац. Цар чота тIа я 17 очко.

АрIанара ЮФЛ чуйоагIаш йола матч хургья, тау бетта тIкьоалагIча дийнахьа, «Нальчик» ФШ командаца, цига дIа а баха.

Назране дIахьоча греко-римски латара, Халкьяшта юкьерча кагийбарий турнира, чаккхе йовзаш хилар

Берданакъян Лорс

Спорта министерства кепатехар, Россе турпалхочун Келматанакъян Iалихана дагалоаттама дIайихьача греко-римски латарах, халкьяшта юкьерча яхьай чаккхенна. Уж йистеяьлар

КIирандийнахьа.

Россе Турпалхочун Келматанакъян Iалихана дагалоаттама, халкьяшта юкьера спортивни Мемориал дIайихьар, классически латарах болча, 21 шу даланза барашта юкье, Йовлой Берда

цIерагIча спорта Двореца дакъя тIа.

Назране дIахьоча яхьашка дакъалаца баьккабар: 200 спортсмен Россе 40 регионера а, иштта Беларусь Республикера а. ГалгIайчен ворхI спортивни видал вар цига дакъалоацаш, царех кхьанне кота-

ло а яккхар. Уж бар: Йовлой Мухьаммад, Iарапханакъян Рамзан, Амринакъян Алан.

Мухьаммада ший 87 кг долаца хьалхара моттиг яккхар, геза совIаташ даьхар цу турнире, (82 кг) дозал долча Амринакъян Алана, Iарапханакъян Рамзана.